

lääkäiden ihmisten palvelujen uudistamisen toinen vaihe

9.12.2021

Hallitusohjelmatavoite: Ikäystävällisyyden edistäminen

Palvelujen parantaminen:

- Kehitetään erilaisia palvelumuotoja, kuten perhehoitoa ja muita välimuotoisia ratkaisuja
- **Säädetään henkilöstön sitovasta vähimmäismitoituksesta (0,7) ympärivuorokautisen hoidon yksiköissä -> laki voimaan 1.1.2020**
- **Vahvistetaan kotihoidon resursseja ja laatua sekä kehitetään omaishoitoa**
- Otetaan käyttöön uusia työtapoja ja teknologiaa
- Kehitetään omavalvontaa ja tehostetaan viranomaisvalvontaa

Toisen vaiheen uudistuksen päätavoitteet

1. Iäkkäiden kotihoidon turvaaminen

- Iäkkäiden saatava palvelutarpeitaan vastaavat palvelut; palvelujen asiakassuunnittelu vahvistuu
- Henkilöstön riittävyys varmistettava (pito- ja vetovoimatekijöitä vahvistavia keinoja muun ohjauksen lisäksi myös lakiin)

→ Mikä muuttuu? Lakiin mm.: Kotikäyntien hyvä suunnittelu, teknologian hyödyntäminen, lisääntyvät palvelut kotona asumisen tueksi (yökotihoito, turva-auttamispalvelu), henkilöstön riittävyyden ja palvelujen laadun seuranta ja nopea reagointi henkilöstövajaukseen

2. Kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon väliin joustavia asumis- ja palvelukokonaisuuksia

→ Mikä muuttuu?

- Yhteisölliseen asumiseen mahdollisuus saada palveluja eri tarvoihin järjestyttynä
- Mahdollisuus saada toimintakyvyn heikentyessä lisää palveluja kotiin ilman tarvetta muuttaa muualle

lääkäiden hyvinvoinnin ja toimintakyvyn vahvistaminen hallituskaudella

- lääkäiden palvelujen laatusuositus 2020-2023 → 1.10.2020
- Poikkihallinnollinen ikäohjelma vuoteen 2030 väestön ikääntymiseen varautumiseksi
- Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –ohjelma
- Osana Tulevaisuuden sote-keskus-ohjelman hankekokonaisuutta toteutettava Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille -hanke, jonka hankepäätökset parhaillaan valmistelussa

Muutettavat lait

1. SOSIAALIHUOLTOLAKI (SHL)

- Pääosa muutoksista SHL:iin, koskee muitakin asiakasryhmiä kuin iäkkäitä (esim. kotihoidon uudistukset hyödyttävät mm. omaishoito- ja lapsiperheitä)
- Muutoksia palvelujärjestelmään, palvelujen toteuttamiseen ja laatuun

2. VANHUSPALVELULAKI

- Muutoksia iäkkäiden palvelujen toteuttamiseen ja laatuun, seuranta vahvistuu
- Pitkäaikaishoito sosiaalihuollon laitoksissa poistuu iäkkäiden palveluista 1.1.2028 alkaen (asiakkaat siirtyvät pääosin ymp.vrk.palveluasumiseen). Muut muutokset lähinnä vahvistavat SHL:n muutoksia iäkkäiden osalta

3. TEKNISIÄ MUUTOKSIA asiakasmaksulakiin ja yksityisistä sosiaalipalveluista annettuun lakiin

Kotihoidon henkilöstön riittävyyden turvaaminen

- 1. Kotikäyntien hyvä suunnittelu:** työajan käytön optimointi ja ruuhkahuippujen tasaaminen, mm. hoiva-avustajien osaamisen hyödyntäminen siihen sopivissa tehtävissä, eettisen kuormituksen vähentäminen
- 2. Teknologian hyödyntäminen:** mm. kotikäyntejä etäyhteyksin, hoivateknologia työntekijän työtä helpottamaan
- 3. Toimintayksikön johdon reagoitava välittömästi työvoiman vajeeseen käytettävissään olevin keinoin**
- 4. Henkilöstön riittävyyden varmistamista painotetaan omavalvonnassa sekä toimintayksikön johtajan tehtävänä**
- 5. Vanhuspalveluihin kohdistuvaa THL:n seuranta ja sitä koskevien tietojen julkistamista laajennetaan koskemaan myös kotihoitoa**

Asumispalvelujen keskeiset muutokset

1. Yhteisöllinen asuminen

- korvaa nykyisen ns. tavallisen palveluasumisen
- muuttuu niin, että asuminen ja palvelut järjestetään erikseen kotihoitona ja muina kotiin annettavina palveluina
- esteetön, turvallinen asumisyksikkö, jossa asiakkaan käytössä tarpeitaan vastaava huoneisto ja jossa on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa

2. Ympäri vuorokautinen palveluasuminen

- vastaa nykyistä ns. tehostettua palveluasumista, sisältö säilyy pääosin ennallaan
- asuminen kuten yhteisöllisessä asumisessa, mutta paikalla henkilöstöä ympärivuorokautisesti
- sisältää nykyiseen tapaan hoidon ja huolenpidon lisäksi täyden yöspidon

3. Yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen yhdistäminen

- voidaan toteuttaa samaan rakennuskokonaisuuteen kuuluvissa tiloissa
- rakennuskokonaisuuteen voi kuulua myös ns. tavallisen asuntokannan asuntoja
- tavoite vähentää etenkin iäkkäiden henkilöiden muuttoja palvelutarpeen kasvaessa

Uudet/laajenevat lakisääteiset sosiaalipalvelut ja henkilöstön lisätarve

1. Yöaikaan tehtävät kotikäynnit (laajeneva palvelu)

- henkilöstön lisätarve n. 650 htv, vuositason kustannukset **36,1 milj. e.**

2. Turva-auttamispalvelu (uusi sosiaalipalvelu)

- sisältää asiakkaalle annettavan turvalaitteiston, hälytysten vastaanoton 24/7, avun tarpeen arvioinnin ja ns. turva-auttajan antaman avun.
- kustannukset vuositasolla yhteensä **7,8 milj. e.**
- sekä avun tarpeen arvioijan että turva-auttajan oltava sote-ammattihenkilöitä, henkilöstön lisätarve n. 43 htv

Muut kustannukset

- THL:n pysyvät kustannukset lisääntyvät seurannan vahvistumisen myötä 0,8 miljoonaa euroa vuodessa.
  - Tähän sisältyy kaksi kertaa vuodessa tehtävä mitoitusseuranta ympärivuorokautisessa hoidossa ja kotihoidon riittävyyden seuranta.
  - Lisäksi joka toinen vuosi tehtävät kyselyt kunnille (jatkossa hyvinvointialueille) ja toimintayksiköille johtamisesta ja toimintakäytännöistä ja joka toinen vuosi tehtävä asiakaskysely.
- Kelan asumistukimenot vuodesta 2028 alkaen (siirtymäaika 5 vuotta)

Toimeenpanon tuki

- Ehdotettujen lakien toimeenpano kuuluu hyvinvointialueille sekä yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajille.
- Uudistusten toimeenpanon tueksi STM tuottaa tiedotus- ja koulutusaineistoa ja toteuttaa koulutuksia yhteistyössä muun muassa THL:n, Valviran ja Suomen Kuntaliiton kanssa.
- Toimeenpanossa tärkeää on eri sidosryhmien yhteisen näkemyksen muodostaminen säännösten soveltamisesta.
- Uudistusta ja sen toimeenpanoa koskeva aineisto kootaan STM:n verkkosivuille. Uudistuksen johdosta ministeriö myös päivittää antamaansa sosiaalihuoltolain soveltamisopasta (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2017:5)

Lisätietoa

stm.fi/iakkaiden-palvelut

